
IZGALMAS TÉMA, HATALMAS ÉRDEKLŐDÉS A KTE TAVASZI SZAKMAI NAPJÁN

ÖRMÉNYINÉ FARKAS ANDREA

A Könyvtárostanárok Egyesülete Tavaszi Szakmai Napjának programja szorosan kapcsolódott az őszi szakmai nap fő témájához, mely az etikus forráshasználat volt. A 2015. április 15-i rendezvénynek a budapesti székhelyű, országos hatáskörű kormányhivatal, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala adott otthont. A több mint 120 egyesületi tag és vendég érdeklődve és aktívan hallgatta – tevékenykedte végig a szakmai nap előadásait, melynek témája: A szerzői jog és az iskolai könyvtár.

A hivatalos program részeként megtekintettük a **Frecskay János Szakkönyvtárat**, megismerkedtünk történetével, gyűjteményével és szolgáltatásaival. A könyvtáros kollégák alapos és érdekes ismertetőt adtak a könyvtárról, egyben felhívták figyelmünket a könyvtár és a Hivatal által szervezett közép- és általános iskolásokat megszólító pályázataikra és programjaikra. Részletesebben az alábbi címen található oktatást segítő tananyagokat, óravázlatokat: <http://www.sztnh.gov.hu/hu/mivel-fordulhatok-a-hivatalhoz/szellemitulajdon-vedelmi-kepzes/altalanos-es-kozepiskolas>

Az elnöki köszöntők után **Pál Roberta titkárhelyettes** vette át a szót és adott átfogó tájékoztatást a Hivatal tevékenységéről, felépítéséről. Az általa említett számos érdekesség közül íme néhány: idén 120 éves az első, önálló magyar szabaddalmi törvény; a hivatal jövőre ünnepli 120 éves fennállását. Részletesen beszélt a 2008-ban alapított Hamisítás Elleni Nemzeti Testület munkacsoportjainak szerveződéséről, céljairól. Ezek a munkacsoportok napjaink problémáival és azok megoldási lehetőségeivel foglalkoznak, többek között az internetes vásárlás buktatóival. A tudatosságnövelő munkacsoport pedig kifejezetten a fiatalokra összpontosít, általános- és középiskolásoknak szervez előadásokat a hamis termékek használatának veszélyeiről, a szellemi tulajdon-védelemről.

Bővebben: <http://www.hamisitasellen.hu/>

Dr. Takács Nóra Emese szerzői jogi ügyintéző előadása a szerzői jogról szólt, különös tekintettel a tananyagfejlesztés szempontjára. A fiatal jogász nő prezentációjában precízen és közérthetően értelmezett fogalmakat, példáit a mindennapi életből és az oktatás világából vette. Ismertette a szerzői jog keletkezését, a szerzők személyhez fűződő és vagyoni jogait, a védelmi idő fogalmát. Kitért a művek szabad felhasználására, melyek közül az oktatási célra történő felhasználás témakörét sok példával

illusztrálta. A tanár, mint szerző téma a – portfólióírás idején – különösen lázba hozta a hallgatóságot. Az előadás után kérdések özöne zúdult a szakemberre. Válaszaiban hasznos gyakorlati segítséget nyújtott. Javasolta, hogy az iskola szervezeti és működési szabályzatának legyen része egy Szellemi Tulajdonkezelő Szabályzat, mely egyaránt vonatkozik a tanári és a diákmunkák kezelésére.

Dr. Grad–Gyenge Anikó, ProArt tanácsadó előadásában azt hangsúlyozta, hogy az oktatás célja akár felül is írhatja a szerzői jogi szabályokat. A hangsúly a helyes attitűd kialakításán van, vagyis tanítványainkat a szellemi tulajdon tisztelésére történő nevelésen. Olyan, az oktatás-nevelés mindennapjaiból vett példákat, helyzeteket ismertetett, mint pl.: a tanulók és tanárok szellemi alkotásainak sorsa, a plágium kérdése iskolai környezetben, az iskolai honlapon található diák- és tanármunkák szerzői jogi megítélése, a különböző szemléltető anyagok jogszerű használata, illetve a fotók kapcsán a személyhez fűződő jogok kérdésköre.

Knausz Imre a Miskolci Egyetem egyetemi docense Plágium az iskolában című előadása pedagógiai, pszichológiai és befogadélméleti aspektusból közelítette meg a plágium fogalmát. Arra a kérdésre kereste a választ, hogy mi az oka annak a tapasztalatnak, hogy mind a középiskolai, mind az egyetemi dolgozatokban egyre többet plagizálnak a diákok. Sőt, többségük nem is érti, hogy miért probléma jelöletlenül átvenni más szerzők szövegeit, gondolatait. A válaszhoz érdemes továbbgondolnunk, hogy míg a könyvtárban a könyvek és egyéb dokumentumok megőrzik identitásukat, addig a neten a szöveg elidegenül. Szinte lényegtelen, hogy pl. mikor és milyen körülmények között keletkezett.

Egy másik szempont pedig, hogy keressük-e a szövegben a szerzői szándékot. Ha az iskolában a tanulók csak azért olvasnak, hogy megjegyezzék a szöveget, akkor nem érdekes, hogy mit akart mondani a szerző. Ebből a gondolatból az is következik, hogyha így olvas a diák, akkor így is fog írni. Vagyis csupán csak egy szöveget fog létrehozni identitás, szerzői szándék nélkül. Így a szöveg valóban elidegenedik az alkotótól, s máris nem fontos, ki írta és miért. A mi feladatunk, hogy épp ezek ellenkezőjét tudatosítsuk tanítványainkban, s a plágiummal szemben zéró toleranciát gyakoroljunk.

Dr. Dömsödy Andrea, az OFI–PKM munkatársa, a KTE alelnöke a bibliográfiai hivatkozás tanításának tartalmi, módszertani kérdéseiről tartott prezentációt. Áttekintést adott a téma helyéről az oktatási folyamatban, szemléletet és módszertani szempontokat ismertetett, ötleteket és kérdéseket vetett fel a forrásjelölés tanításával kapcsolatban. Legfontosabb problémaként a netes források hivatkozási technikáját említette. Tanulóink körében ez a leggyakrabban használt dokumentumtípus, mégis ennek a forrástípusnak a hivatkozására a legnehezebb megtaníttatni a tanulóinkat, hiszen a gyakorlat sem egységes. Az előadás prezentációja itt érhető el: https://prezi.com/tgobs32pqudm/a-bibliografiai-hivatkozas-tanitasanak-tartalmi-modszertani-kerdesei/?utm_campaign=share&utm_medium=copy

A délutáni szekciók munkája előtt rövid kedvébresztő ismertetést hallhattunk a Köznevelési reformok és az iskolai könyvtárak, lehetőségek a TÁMOP 3.1.15-ben témáról és a HUBBY tevékenységéről.

Délután három szekcióban folyt tovább a munka. A kisebb csoportokban rengeteg tapasztalatot, ötletet, jó gyakorlatot oszthattunk meg egymással. Kipróbálhattuk tudásunkat, kérdezhettünk, javaslatokat fontolhattunk meg. A szekciók az alábbi témákkal foglalkoztak:

1. Az iskolai, iskolai könyvtári működési dokumentumok szerzői jogi vonatkozásai

– kérdezz-felelek szekcióvezető: Dr. Grad–Gyenge Anikó, ProArt tanácsadó

2. Tananyagfejlesztés, iskolai könyvtári honlap/blog szerkesztésének szerzői jogi vonatkozásai

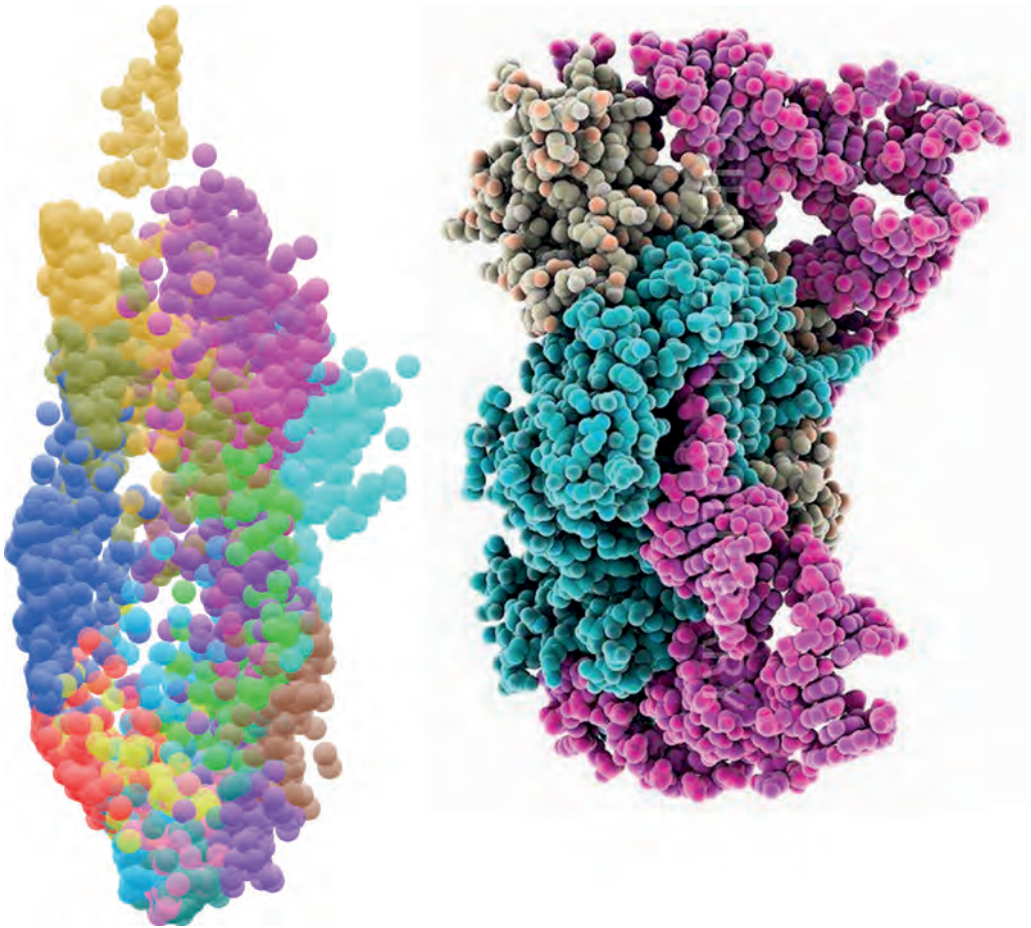
– kérdezz-felelek szekcióvezető: Dr. Takács Nóra Emese, szerzői jogi ügyintéző, Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

3. Bibliográfiai hivatkozás internetről származó forrásokra

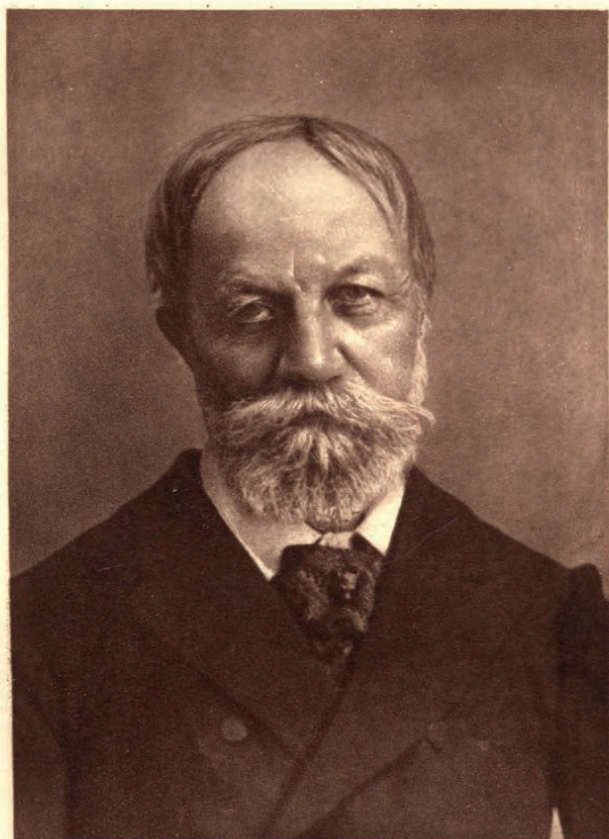
– kooperatív csoportmunka szekcióvezető: Dr. Dömsödy Andrea KTE alelnöke és Rónyai Tünde a KTE irattár és archívum felelőse
A szekcióvezetők összefoglalták az elhangzottakat, majd Szakmári Klára KTE elnökének zárszava következett.

Ismét egy olyan rendezvénynek voltunk résztvevői, mely valódi szakmai feltöltődést nyújtott. Kiszakadva a mindennapi rutinból, olyan témáról hallhattunk előadásokat, fogalmazhattunk meg számtalan kérdést, mellyel ugyan nap mint nap találkozunk, mégsem rendelkezünk elegendő információval, tudással róla. Sokunkban fogalmazódott meg a gondolat, hogy szűkebb környezetünkkel, a tantestülettel és diákjainkkal is meg kell ismertetnünk ennek a hivatalnak a munkáját és segítőkész munkatársait.

Köszönet a KTE programszervezőinek, az előadóknak és a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala munkatársainak.

17. ábra A folyóiratok együttidézetségi térképe (bal oldalon) és az aszpartil-tRNS szintetáz fehérje molekula modellje (jobb oldalon) [41. o.]

Dr. Jókai Móric

Dr. ásvai Jókai Móric (1825 - 1904)

Digitális Képtár Országos Széchényi Könyvtár

<http://keptar.oszk.hu/html/kepoldal/index.phtml?id=032848>

Érdekes Ujság képe a Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtár állományából